

Література:

1. Богуш А. М. Методика розвитку мови у дитячому садку. – К. : Вища школа, 1977. – 214 с.
2. Заплатна С. М. До проблем логопедичної діагностики дітей із порушенням мовленнєвого розвитку // Теорія практика сучасної логопедії : збірник наукових праць : Вип. 2. – 2005. – С. 56–63.
3. Коженикова Е. В. и соавт. Междисциплинарная оценка при раннем вмешательстве // Дефектология. – 1999. – № 4. – С. 23–26.
4. Логопедія : Підручник / за ред. М.К.Шеремет. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – С. 11–14.
5. Парамонова Л. Г. Логопедия для всех / Людмила Парамонова. – СПб. : Питер, 2009. – С. 36–45.
6. Служби раннього втручання в Україні: шлях до інтеграції / За наук.ред. Н. А. Бастун. – К. : ІКЦ «Леста», 2005. – 184 с. – Бібліогр.: С.107–109.
7. Трофименко Л. І. Шляхи подолання загального недорозвитку мовлення у дітей дошкільного віку : монографія – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 104 с.

Букарєва С. А.*

**ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ
НА РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-
ЕКОЛОГІВ**

У статті розкривається актуальність використання інноваційних технологій навчання та їх вплив на розвиток професійних якостей студентів-екологів Херсонського гідрометеорологічного технікуму Одеського державного екологічного університету.

Сьогодні Україна стала на інноваційний шлях розвитку й опанування високих технологій як змісту суспільної трансформації [6]. У системі освіти України, як і в усьому світі, дедалі більша увага зосереджується на перегляді і зміні цілей, змісту, форм і методів, засобів і загалом усієї організації освітньої системи відповідно до вимог часу. Пошук нових форм і прийомів вивчення різних дисциплін у сучасних умовах реформування системи вищої освіти – явище не тільки закономірне, але й необхідне. Навчання повинно бути спрямоване на формування сильної особистості, здатної жити і працювати в сучасному світі. Відомо, що освіта має бути орієнтована на забезпечення самовизначення особистості, створення умов для самореалізації. У цьому зв'язку в навчальній діяльності повинні використовуватись такі методи навчання, які будуть сприяти самореалізації тих, хто навчається [1; 5].

Модернізація системи вищої освіти України характеризується поєднанням традицій, що склалися у вітчизняній вищій школі, з новими ідеями, що пов'язані із входженням України в європейський та світовий освітній простір. Серед пріоритетних напрямів державної політики в контексті інтеграції вітчизняної вищої освіти до європейського та світового освітнього простору

* © Букарєва С. А.

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

визначено проблеми постійного підвищення якості освіти, модернізації її змісту та форм організації навчально-виховного процесу; розробка та впровадження освітніх інновацій та інформаційних технологій [4].

За орієнтир береться теоретична модель «інноваційної людини», випробувана у світі. Інноваційна людина – особа такого соціально-культурного ґатунку, яка здатна творчо й результативно працювати, бути конкурентоспроможною. Відповідно навчальний процес має бути трансформований у напрямі індивідуалізації освітньої взаємодії, навчання, формування творчого мислення і збільшення самостійної роботи студентів [4].

Такі сучасні поняття як інновація, інноваційна діяльність раніше у вітчизняній науковій літературі майже не вживалися. Сучасні вчені розглядають інновацію, як процес створення, поширення та використання нових засобів в освіті. У перекладі з грецької мови «інновація» означає оновлення, новизна, зміна. Сьогодні, такими вітчизняними вченими як В. Ю. Биков, А. Л. Бірюков, М. В. Волинська, Н. Ф. Ільїн, та ін. активно й плідно розглядаються проблеми створення й вживання інновацій у вищій школі, аналізуються умови ефективного їх функціонування, розробляються методики навчання, проектування інноваційних педагогічних технологій [3].

Важливим і актуальним є дослідження впливу інноваційних технологій навчання на розвиток професійних якостей студентів-екологів на прикладі Херсонського гідрометеорологічного технікуму Одеського державного екологічного університету.

Інноваційна технологія навчання – це такий підбір операційних дій педагога зі студентом, у результаті яких суттєво поліпшується мотивація студентів до навчального процесу, збільшується зацікавленість і навчання стає життєвою цінністю.

Сутність сучасних інноваційних технологій навчання полягає в тому, що вони повинні спиратися не тільки на процеси сприйняття, пам'яті, уваги, але ґрунтуватися на творчому, продуктивному мисленні, поведінці та спілкуванні студентів. При цьому процес навчання організовується таким чином, що студенти вчать спілкуватися, взаємодіяти один з одним (у навчальній групі) та з іншими людьми, критично мислити, вирішувати складні проблеми на основі аналізу виробничих ситуацій, ситуаційних професійних завдань і відповідної інформації.

Метою впровадження інноваційних технологій є: сприяння самореалізації і самоствердження особистості студентів; орієнтація на гуманістичні, особистісно-орієнтовані, культурні цінності; використання творчих, активних, індивідуально-диференційованих методів і форм навчання.

Інноваційні технології засновані на якісному підвищенні самостійної роботи студентів. При цьому взаємини викладачів і студентів стають суб'єктно-об'єктними та партнерськими; збільшується роль і значимість викладача, який все більшою

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

мірою виступає в якості консультанта-помічника студентів у пізнанні нового. Найважливішим завданням сучасної професійної освіти є формування у студентів високого рівня інтелекту, вироблення й закріплення комплексних здібностей до вирішення проблем в умовах постійних змін та нових вимог зовнішнього середовища [7]. У першу чергу, розвиток професійного інтелекту – це набуття знань, умінь та навичок, що забезпечують ефективне виконання професійних завдань та функцій у межах своєї кваліфікації і спеціалізації в різних (простих і складних) умовах [3].

Важливим завданням застосування інноваційних технологій в навчально-виховному процесі є розвиток креативних (творчих) здібностей і якостей студентів, які потрібні будуть їм не тільки для ефективної професійної діяльності, але і для успішного життя в суспільстві та соціальному середовищі.

Основними параметрами креативності є здатність до виявлення і дослідження проблем; здатність до генерування великої кількості ідей; гнучкість і варіації ідей; оригінальність та нестандартність ідей; здатність удосконалювати об'єкт, додаючи нові елементи; здатність до аналізу, синтезу та вирішення проблем.

Креативність є головною передумовою створення інновацій в різних сферах діяльності, тому важливо в процесі навчання формувати і розвивати у студентів креативне (творче) мислення [3].

Серед педагогічних інновацій значне місце займають активні форми навчання і нестандартні підходи до вирішення проблем навчального процесу. Проблема активізації навчального процесу, формування знань студентів з фахових (екологічних) дисциплін – є актуальним завданням. Щоб вирішувати ці завдання викладачі циклової комісії екологічних дисциплін Херсонського гідрометеорологічного технікуму Одеського державного екологічного університету спрямовують свою діяльність на розроблення й застосування таких форм, методів і засобів навчання, які б сприяли підвищенню пізнавального інтересу студентів, активності, творчості в одержанні знань і навичок та подальшого їх використання на практиці. Формування знань йде тим успішніше, чим вища активність тих, кого навчають.

У даний час до інноваційних технологій навчання відносять технології групового і проектного навчання, інтерактивні технології, інформаційні комп'ютерні технології, модульно-рейтингову систему та інші. Ці технології підвищують активність, самостійність, ініціативність і відповідальність студентів за себе та інших [7].

У процесі вивчення екологічних дисциплін найбільш ефективними є ділові ігри, які викладачі застосовують з дослідницькою метою, навчальними цілями щодо реальної діяльності на виробництві. Основою для ділової гри є теоретичний матеріал. Ділова гра дає можливість програти практично будь-яку

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

конкретну ситуацію. Гра дозволяє з'єднати знання та навички, перетворити знання з передумови до дій на самі дії. Ділові ігри, розроблені під конкретні ситуації, вводять студентів у сферу виробничої діяльності: виховують у них здатність оцінювати діюче виробництво, знаходити рішення щодо його вдосконалення [7].

Так, при вивченні дисципліни «Екологічне законодавство» або «Екологічне право» дуже ефективно використовувати ділові ігри типу «Судове засідання» або «Екологічний судовий процес». Такі заняття дають можливість розкрити особливості загального та спеціального природокористування, права власності на природні ресурси; визначити екологічні права та обов'язки громадян; сформувати поняття про екологічні правопорушення та екологічну відповідальність, визначити види покарань за екологічні правопорушення; учити відстоювати власну точку зору, розвивати вміння аналізувати, робити висновки, виховувати правову та екологічну культуру.

Ділові ігри можна вдало використовувати на заняттях з дисципліни «Екологічна експертиза». Виступаючи в ролях замовників та експертів з екологічної експертизи, майбутні фахівці засвоюють процедуру проведення експертизи, ознайомляться з необхідною документацією; навчаються самостійно робити оцінку впливу на стан навколишнього природного середовища передпроектної та проектної діяльності; здобудуть уміння складати висновки про екологічну експертизу.

На розвиток професійних якостей студентів ефективно впливає застосування тренінгів при вивченні курсів «Загальна екологія», «Вступ до спеціальності». Тренінг, як форма навчання, має істотні переваги над іншими методами, і вимагає від студентів не тільки вміння застосовувати свої знання у практичній діяльності, але й знаходити нестандартні методи вирішення проблем в умовах, що постійно змінюються.

У результаті тренінгу на заняттях екологічного циклу у студентів формуються та поглиблюються екологічні знання про навколишнє середовище, розвивається креативне мислення; виховується усвідомлення студентами цінності та унікальності природи, екологічної свідомості, дбайливого ставлення до довкілля, як до середовища свого існування. З погляду реалізації завдань вивчення екологічних дисциплін, тренінг, як інтерактивний метод, дозволяє найбільш ефективно формувати екологічні знання, уміння й навички [2].

При викладанні фахових дисциплін, широке використання знайшов метод проектів, головним чином тому, що він дозволяє органічно інтегрувати знання з різних екологічних дисциплін при вирішенні однієї проблеми, дає можливість використовувати одержані знання на практиці, генерувати при цьому нові ідеї. Від інших методів його відрізняє чітко визначений результат діяльності учасників проекту, який обов'язково орієнтований на соціальні інтереси самих учасників (документ, складений на

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

основі одержаних результатів дослідів з екології міста, області; програма дій та рекомендацій, які спрямовані на ліквідацію виявлених невідповідностей у природі, проект законів з екології та ін.).

Метод проектів активізує діяльність студентів відповідно до їх інтересів у здобутті необхідних майбутньому фахівцю-екологу знань і умінь і відчутного теоретичного та практичного результату.

Метод проектів дозволяє завжди орієнтувати студентів на самостійність. Ця технологія містить у собі сукупність дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за самою своєю суттю. Під час проведення лабораторних робіт з фахових дисциплін студенти вже з першого курсу володіють методикою проведення дослідів, прогнозування одержаних результатів.

Заняття з дисциплін «Фізико-хімічний аналіз», «Геохімія навколишнього середовища», «Прилади та методи дослідження стану навколишнього середовища» дуже ефективно проводити у вигляді лекцій-візуалізацій. Такі лекції дають можливість краще сформулювати уявлення про прилади дослідження об'єктів довкілля, їх будову, галузі застосування тих чи інших методів аналізу складових навколишнього середовища та техніку їх виконання.

Використання дослідницьких методів групового навчання на заняттях екологічних дисциплін формують практичні вміння у майбутніх фахівців; розвивають аналітичне мислення та здатність робити висновки за результатами досліджень.

Перелік інноваційних технологій навчання, які можна використовувати при викладанні дисциплін екологічного циклу на цьому не закінчується, проте уже можна зробити висновки стосовно ефективності їх використання при підготовці майбутніх фахівців.

Отже, інноваційне навчання сприяє істотному підвищенню теоретичної і практичної підготовки студентів, тим самим впливає на розвиток їхніх професійних якостей. Таке навчання забезпечує варіативність та особистісно-орієнтовану спрямованість навчально-виховного процесу, унаслідок чого знання, уміння й навички студентів перетворюються на засіб розвитку їхніх пізнавальних і особистісних якостей, забезпечують здатність бути суб'єктом інноваційної професійної діяльності.

Уміння використовувати теоретичні знання на практиці, високий рівень самосвідомості й відповідальності, здатність до прийняття самостійних рішень, уміння працювати в команді дозволять майбутнім спеціалістам бути конкурентоспроможними на ринку праці. Саме тому застосування інноваційних технологій навчання у процесі підготовки майбутніх фахівців-екологів у навчально-виховному процесі Херсонського гідрометеорологічного технікуму Одеського державного екологічного університету активно розвивається.

Література:

1. Аналіз впливу інтерактивних технологій навчання на особистість майбутнього фахівця [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.business-territory.com/user_articles/294.
2. Букарева С. А., Бурлака І. В. Тренінг як інтерактивний метод формування екологічно активної позиції учня // Таврійський вісник освіти. – 2014. – № 1 (45). Частина 2. – С. 172–177.
3. Бойко Я. М. Освіта та інноваційні технології // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2014. – С. 306–309.
4. Козак Л. В. Дослідження інноваційних моделей навчання у вищій школі // Освітологічний дискурс. – 2014. – № 1 (5). – С. 95–107.
5. Кочубей А. В. Інноваційні методи викладання гуманітарних дисциплін у вищих технічних навчальних закладах // Наукові записки Рівненського державного гуманітарного ун-ту: зб. наук. праць. – 2013. – Вип. 7 (50).
6. Триндюк В. А. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на якість підготовки фахівців // Вісник СевНТУ : зб.наук. праць. Серія: Педагогіка. – Севастополь – 2012. – Вип. 127. – С. 34–39.
7. Харчук Л. Впровадження інноваційних технологій в навчальний процес [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/doc/files/news/344/34468/Robota.doc>

Відьохіна А. С.*

РОЗВИТОК ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ХЕРСОНЬСЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО КОЛЕДЖУ

У статті розглядається роль правової освіти в процесі розвитку правової культури студентської молоді Херсонського політехнічного коледжу. Показано, що місце і роль правової освіти детерміновані її цілями і завданнями.

Актуальність проблеми розвитку правової культури студентів коледжу зростає не тільки у зв'язку з високим динамізмом соціальних процесів, що відбуваються в суспільстві, а й у зв'язку з підвищеними вимогами науково-технічного прогресу. Для того щоб правильно і глибоко розібратися в різноманітності політичного життя, динамічних змінах у всіх сферах сучасного суспільства, необхідно гнучке мислення, стійкі світоглядні переконання і послідовна правова позиція [2, с. 120].

Проблемі правового виховання та соціалізації студентської молоді, ролі юридичної педагогіки присвячені праці С. Алексеєнко, В. Бабикіна, О. Зайчук, В. Давидова, Є. Назаренко, М. Матузова, А. Столяренка, Є. Татаринцевої. Ця ж проблема висвітлена у працях вітчизняних правознавців В. Андрейцева, С. Гусарева, В. Лісового, В. Москаленко, В. Опришка, В. Павловського, О. Скакун, О. Тихомирова та ін. Зазначена проблема висвітлюється в збірниках доповідей на науково-практичних конференціях та досліджується в низці дисертацій: В. Бурмістрова, О. Ганзенка, С. Легуші, О. Волошенюк, О. Менюка,

* © Відьохіна А. С.